

РЕШЕНИЕ

№ 1887

гр. София, 30.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-23 СЪСТАВ, в публично заседание на осми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Божана Желязкова

при участието на секретаря Ива Ат. Иванова
като разгледа докладваното от Божана Желязкова Гражданско дело № 20231100106511 по описа за 2023 година

Предявен е иск с правно основание чл. 422 вр. чл. 417 вр. чл. 415, ал.1, т.1 ГПК с искане да се признае за установено по отношение на ответника, че същият дължи на ищеца сумата от 324 000 лв. въз основа на запис на заповед от 14.10.2022 г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение до окончателното изплащане.

ИЩЕЦЪТ- „И.Г.“ ООД, ЕИК *****, чрез адвокат Ю. Н. от САК твърди, че на 14.10.2022 г. М. П. С. е издал в негова полза запис на заповед за сумата от 324 000 лв., като падежът на плащането е на 15.10.2022 г. Предвид липсата на изпълнение на поетото задължение дружеството е подало заявление за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл. 418 ГПК, което е уважено и е издадена заповед за изпълнение от 09.12.2022 г. по ч.гр.д. № 62942/2022 г. по описа на СРС. Поддържа, че в установения от закона срок ответникът е подал възражение по реда на чл. 414 ГПК, предвид което намира, че за него е налице правен интерес от предявяване на настоящия иск. Моли съда да установи дължимостта на вземането, за което е издадена заповедта за изпълнение. Претендира разноски за производството.

ОТВЕТНИКЪТ - М. П. С., оспорва предявения иск по основание и размер. Твърди, че никога не е получавал сочената в записа на заповед сума от ищеца, както и че няма облигационни отношения с него, които да обосновават дължимостта ѝ. Съответно сочи, че не е издавал процесната ценна книга. Отделно от това поддържа и че записът не му е предявен, тъй като на 15.10.2022 г. не е бил в София. Навежда, че облигационни отношения е имало между ищеца и едно от неговите дружества, но във връзка с тях лично за него не са възникнали никакви права и задължения с ищеца. Моли съда да отхвърли иска като неоснователен и недоказан

Съдът, след като взе предвид становищата на страните, събраните по делото гласни и писмени доказателства и като ги обсъди в тяхната съвкупност, съгласно изискванията начл.235 от ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Видно от приложените запис на заповед, издаден на 14.10.2022г.; Заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК от 07.03.2023г., ищецът е търсил претендираното от него вземана по реда на заповедното производство, като в срока по чл.414 от ГПК ответникът е подал възражение срещу издадената заповед за изпълнение. На 30.03.2023 година заявителят по гр. д. №16480/2023 г. е депозирал искова молба в срока по чл.415, ал.1 от ГПК във вр. с чл.422, ал.1 от ГПК.

Други относими доказателства не са ангажирани.

Предвид установената фактическа обстановка, приета от съда за безспорна, се налагат следните правни изводи:

Предявеният иск по чл.422, ал.1 от ГПК вр. с чл.415, ал.1 от ГПК - за съществуване на вземането, е процесуално допустим. Разгледан по същество се явява основателен и съдът следва да го уважи. Съображенията за това са следните:

Ищецът основава своето вземане срещу ответника на менителничен ефект, възникнал от менителнична сделка, в случая запис на заповед от 14.10.2022година. Записът на заповед е едностранна правна сделка, при която издателят безусловно обещава на поемателя да заплати определена сума пари. Съдържа ли предвидените в чл.535 от ТЗ реквизити този документ съставлява запис на заповед, годен да породи задължението по него. Основание и размерът на претенцията се доказват със самия менителничен ефект в случая според ищеца издаденият от ответника запис на заповед (без да е необходимо доказване на права по каузалната сделка, като искът, основан на тези отношения -каузален иск - е различен от менителничния). Записът на заповед е опростена форма на менителницата, при която участват две лица □издател и поемател, липсва приемател, поради което чл.537 от ТЗ препраща към уредбата на менителницата, доколкото разпоредбите са съвместими с естеството на записа на заповед. При записа на заповед издателят не нарежда на трето лице, а сам поема задължението, иначе казано сам безусловно обещава да заплати на поемателя определена сума пари (чл.535, т.2 от ТЗ). От правната същност на записа на заповед - обещание за плащане от страна на издателя, се налага и заключението, че той отговаря в същия размер и на същото основание, както платецът (приемателят) по една менителница. Като формална сделка, той трябва да има определено от закона минимално съдържание и е валиден само ако са налице всички елементи, предписани от закона –чл.535 от ТЗ, с изключение на посоченото в чл.536, ал.2,3 и 4 от ТЗ. Липсата на елементите по чл.535 от ТЗ, с изключение на тези, посочени в чл.536, ал.2,3 и 4 от ТЗ, водят до нищожност на сделката, до липса на валидно възникнало задължение за плащане.

Анализирайки представения и приет като доказателство по делото документ, озаглавен като "запис на заповед", с издател ответника в настоящото производство, съдът констатира, че този запис на заповед е валиден и е породил целените правни последици - породило се е

задължението на ответника като издател и платец на запис на заповед, въз основа на който се претендира сумата от 324 000 лв. от ищеца като поемател, по отношение на ответника като платец да му заплати посочената сума пари. Анализът на съдържанието на представения документ води до извода, че е налице издател, който с оглед правната същност на запис на заповед като менителничен ефект съвпада с платеща, именно ответникът е направил изявлението, че се задължава да заплати на ищеца сумата от 324 000 лв., което е направено в предвидената от чл.535 от ТЗ форма и съдържание.

В производството по чл.422 от ГПК вискателят следва да докаже факта, от който вземането му произтича, а длъжникът - възраженията си срещу вземането. Тъй като в заявлението за издаване на заповед за изпълнение се твърди, че вземането произтича от запис на заповед, в това производство ответникът - длъжник следва да докаже с допустимите от процесуалния закон доказателствени средства, че представеният по делото запис на заповед е нередовен. В случай, че представеният запис на заповед е нередовен от външна страна, ищецът - кредитор може да се позовава на каузалната сделка, за чието обезпечение е издаден запис на заповед. Негова е доказателствената тежест да установи съществуването на вземането си по каузалното правоотношение с ответника.

От външна страна записът на заповед е редовен, подписът е положен от ответника и като абстрактна сделка и то формална, съдържа всички предвидени от закона реквизити. Менителничното задължение е в резултат на абстрактна сделка и възниква за автора на волеизявлението по силата на издадения менителничен ефект. Ефектът настъпва с факта на издаване на ценната книга, независимо от причините за нейното издаване.

Ответникът не представи доказателства за извършени плащания.

На основание чл.154 от ГПК всяка страна е длъжна да установи фактите и обстоятелствата, от които извлича твърденията си. Събраните доказателства (гласни и писмени) в подкрепа на посоченото твърдение в ИМ обуславят неговата доказаност, с оглед на което следва да се приемат посочените твърдения на ответника като неоснователни.

В процесния запис на заповед изрично е включена графа "дата на плащане" и в нея е отбелязана конкретна дата: 15.10.2022г., с което падежът е определен по реда на чл. 486, т. 4 ТЗ - на определен ден.

Несъстоятелно е възражението на ответника, че записът не му е предявен, тъй като на 15.10.2022г. не е бил в гр. София. В определение си № 830/18.01.2024г., в което съдът е изготвил проекто- доклада си, е посочил, че датата 15.10.2022г. е падежната дата на задължението по запис на заповед, а не датата на предявяване. Съгласно трайната практика на ВКС, обективизирана в определение № 111 от 07.02.2011 г. по ч.пр. д. № 831/2010 г. на Върховен касационен съд, не е необходимо записът на заповед да е бил предявяван за плащане, за да е налице подлежащо на изпълнение вземане. Предявяването е предпоставка само за поставяне на длъжника в забава и представлява необходимото съдействие от кредитора за изпълнение на задължението. В т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 28.12.2005г. на ОСТК на ВКС предявяването на запис на заповед за плащане представлява

по своята същност необходимо съдействие от кредитора за изпълнение на задължението по запис на заповед и предпоставка за поставянето на длъжника в забава, но непредявяването на запис на заповед не се отразява на изпълняемостта на вземането (в този см. са и Решение № 213/22.12.2014 г. по т. д. № 2700/2013 г. на ВКС, ТК, II т. о., Решение № 105/23.10.2012 г. по т. д. № 515/2011 г. на ВКС, ТК, I т. о. и Решение № 155/07.11.2013 г. по т. д. № 664/2012 г. на ВКС, ТК, I т. о.).

Записът на заповед е подписан от ответника. Последният оспорва този факт в отговора на исковата молба, но не е релевирал искане за откриване на производство по оспорване на автентичността на процесния документ, въпреки дадените му от съда в тази насока указания.

Твърдението на ответника, че не дължи сумата от 324 000 лв. по издаден от него редовен от външна страна и подлежащ на изпълнение менителничен ефект, се явява напълно недоказано. В случая не са въведени от ответника конкретни твърдения за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден процесният запис на заповед от 14.10.2022г. Твърди се, че същият не обезпечава каузално правоотношение. В тази връзка и с оглед характера на записа на заповед като абстрактна сделка неоснователно е възражението, че не дължи сумата по запис на заповед именно поради това, че същият не обезпечава каузално правоотношение.

Записът на заповед, както бе посочено по-горе съставлява едностранна абстрактна правна сделка, валидността на която не е обусловена от наличието на основание (causa). Същият обективира едностранно поето задължение на издателя към кредитора да плати определена сума пари. Основанието за плащане не е елемент на съдържанието на менителничния ефект, поради което не е условие за неговата действителност. Затова при упражняване правата си по запис на заповед, кредиторът не е длъжен да доказва наличието на извънменителнично правоотношение, послужило като конкретна житейска (а не юридическа) причина за издаването му, а единствено редовността на ценната книга от външна страна и изискуемостта на вземането. Съобразно т. 17 от ТР № 4/2013 от 18.06.2014г. по тълк. дело № 4/201 Зг. на ОСГТК на ВКС в тази хипотеза поемателят не е длъжен да сочи основанието на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузалното правоотношение между него и издателя. Само при въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед, се разкрива основанието на поетото задължение за плащане и обезпечителния характер на ценната книга.

Доказването на изпълнението на задължението за заплащане на сумата по запис на заповед е в тежест на ответника. По делото, както бе посочено по-горе, не са ангажирани никакви доказателства ответникът М. С. да е изпълнил задължението си по запис на заповед.

По делото останаха недоказани възраженията на ответника, релевирани в отговора на исковата молба, че сумата по запис на заповед реално не е получена, т.е. , че е налице измама спрямо него. Законът не съдържа нито презумпция или фикция, която да предвижда,

че задължението за плащане по записа на заповед възниква само ако сумата е предадена от кредитора на издателя на записа, нито пък, че записът се издава единствено за обезпечаване на задължения по сключен между страните договор за заем.

С оглед изложеното съдът приема, че задължението за сумата от 324 000лв. е валидно възникнало и вземането на ищецът спрямо ответника съществува. Искът се явява основателен и съдът следва да го уважи.

При този изход на делото и като съобрази, че ищецът претендира присъждането на съдебноделоводни разноски съдът намира, че са дължими такива за исковото производство и за заповедното производство- **29560лв.** Неоснователно в списъка по чл.80 от ГПК ищецът претендира и разноски в изпълнителното производство в размер 4 288лв. Неоснователно е възражението на ответника за прекомерност на адв. възнаграждение с оглед цената на иска и правната сложност на делото.

Водим от изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на М. П. С., ЕГН-*****, адрес: гр. София, ж.к. „Изток“, ул. „****“, че същият **ДЪЛЖИ** на „И.Г.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н Овча купел, ул. *****5, представлявано от управителя А.Т..Д, **сумата в размер на 324 000 лв...** представляваща задължение по запис на заповед от 14.10.2022г., за изпълнението на което парично задължение е издадена в полза на „И.Г.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н Овча купел, ул. *****5, представлявано от управителя А.Т..Д, против М. П. С., ЕГН-*****, адрес: гр. София, ж.к. „Изток“, ул. „****“, заповед за изпълнение на парично задължение по чл.417 от ГПК от 09.12.2022г. по гр.дело № 62942 г. /2022г. по описа на Софийски районен съд, 26 състав.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 от ГПК М. П. С., ЕГН-*****, адрес: гр. София, ж.к. „Изток“, ул. „****“, **да заплати на** „И.Г.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н Овча купел, ул. *****5, представлявано от управителя А.Т..Д, сумата от **29560лв.**, представляваща направените разноски по настоящото дело и заповедното производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____